Kotikaupunkilainen

Hämeenlinnan kaupungin lehti | **3 / 2026**

Mosaiikkeja, murhia, muurahaisia: lautapelit saapuivat kirjastoon
s. 6

Valoilmiö-festivaali täyttää viisi vuotta
s. 10

Yrityksille kilpailuetua hyvistä palveluista
s. 12

HÄMEENLINNA

Sisällys

Turvallisuus syntyy yhdessä 3
Kaupungin verkkosivut uudistuivat 3
"Hei, tämä on minun kieli!" 4
Ruotsinkielinen opetus Hämeenlinnassa 20 vuotta 4
Liikunnallinen elämäntapa rakentuu arjessa 5
Koulu PT mukana yläkoululaisten arjessa 5
Mosaiikkeja, murhia, muurahaisia: lautapelit saapuivat kirjastoon 6
Hämeenlinnan brändituotteita kaupungintalo Wetteriltä 7
Haluatko myydä maata Hämeenlinnan kaupungille? 7
Hämeenlinnan kulttuuritärpit loppuvuoteen 8
Touko Laaksosen piirrokset heräävät henkiin Vanaja-salin lavalla 9
Valoilmiö-festivaali täyttää viisi vuotta 10
Yrityksille kilpailuetua hyvistä palveluista 12
Vireyttä ja yhteisöllisyyttä ikääntyville 14
Varautuminen on kansalaistaito ja yhdessä toimimista 15
Voisiko uusi koti löytyä pitäjästä? 16
Päivän peili kuvaa ajan kulkua Mensanaukiolla 17
Ilmastotyöhön tarvitaan kaikkia kaupunkilaisia 18
Tärkeitä yhteystietoja 20

Lehden jakelu

Kotikaupunkilainen -lehti on jaossa kirjastoissa, palvelupiste Kastellissa, Hämeenlinnan ja Lammin uimahalleissa, terveysasemilla, kaupoissa, matkailukohteissa ja ikäihmisten asumisyksiköissä. Seuraava lehti ilmestyy toukokuussa 2027. Lehden sisällöt ovat myös luettavissa osoitteessa
www.hameenlinna.fi/kotikaupunkilainen

Lastenvaunujen kanssa maksutta bussilla

Hämeenlinnan joukkoliikenteessä on meneillään kokeilu, jonka aikana lastenvaunuissa matkustavan alle kuusivuotiaan lapsen huoltaja saa matkustaa bussissa maksutta. Syyskuussa alkanut kokeilu jatkuu 6.6.2027 asti.

www.hameenlinnanjoukkoliikenne.fi

Rakenna unelmien koti Hämeenlinnaan

Tulossa myyntiin omakotitontteja Miemalan ja Poltinahon alueille. Kiinnostuitko? Jätä yhteystietosi, ja saat lisätietoja alueista ja tarkemmat myyntiajankohdat.

www.hameenlinna.fi/tontit

Kotikaupunkilainen on Hämeenlinnan kaupungin julkaisema lehti, joka ilmestyy vuosittain 2 kertaa vuodesta 2027 alkaen.

Julkaisija
Hämeenlinnan kaupunki
Wetterhoffinkatu 2
13100 Hämeenlinna

Päätoimittaja
Mia Hällström

Taitto
Miika Kangasniemi

Painopaikka
Forssan Kirjapaino Oy

Painos
8 500

Jakelija
Suomen Suoramainonta Oy

E-julkaisu
www.hameenlinna.fi/kotikaupunkilainen

Kannen kuva
Miika Kangasniemi

Voit antaa palautetta lehdestä:
viestinta@hameenlinna.fi

ISSN 3087-5145 (painettu)
ISSN 3087-551X (verkkojulkaisu)

Kotikaupunkilainen –lehden päästöt on kompensoitu täysimääräisesti VCS-sertifioidulla (verra.org) metsiensuojeluhankkeella.

HIILINEUTRAALI PAINOTUOTE
ClimateCalc CC-000101/FI
PunaMusta News

Pääkirjoitus

Turvallisuus syntyy yhdessä

Kun puhumme turvallisuudesta, ajatukset kääntyvät usein varautumiseen, viranomaisiin ja erilaisiin häiriötilanteisiin. Turvallisuus on kuitenkin paljon laajempi kokonaisuus. Arjen turvallisuus rakentuu ennen kaikkea siitä, että tunnemme kuuluvamme joukkoon, voimme luottaa toisiimme ja tiedämme, ettemme jää yksin silloin, kun elämä yllättää.

Viime aikoina olemme puhuneet paljon yhteiskunnan kriisinkestävyydestä. Sen rinnalla yhtä tärkeää on henkinen kriisinkestävyys: kyky kohdata muutoksia, epävarmuutta ja vastoinkäymisiä yhdessä. Sitä vahvistavat toimivat yhteisöt, merkitykselliset ihmissuhteet, arvostavat kohtaamiset sekä mahdollisuudet osallistua oman kaupunkimme elämään.

Hämeenlinnan uuden strategian ytimessä on ajatus siitä, että onnistumme parhaiten rohkeasti ja positiivisesti yhdessä. Sama ajatus on myös turvallisuuden perusta. Turvallinen kaupunki syntyy ihmisten välisestä luottamuksesta, välittämisestä ja yhteistyöstä. Jokainen naapurin auttaminen, vapaaehtoistoimintaan osallistuminen tai yhteisen tapahtuman järjestäminen vahvistaa yhteisöä ja tekee Hämeenlinnasta entistä paremman paikan meille kaikille.

Tämän lehden sivuilla turvallisuus näkyy monesta näkökulmasta. Samalla kulttuuri, liikunta, tapahtumat ja yhteinen tekeminen muistuttavat siitä, että yhteisöllisyys on myös turvallisuutta. Ne luovat hyvinvointia, vahvistavat yhteenkuuluvuutta ja rakentavat sellaista luottamusta, joka kantaa niin arjessa kuin muutosten keskelläkin. Toivotan antoisia lukuhetkiä ja ennen kaikkea turvallista, yhteisöllistä talvea meille kaikille!

Anne Iijalainen
henkilöstö- ja valmiusjohtaja

Kaupungin verkkosivut uudistuivat

teksti Heidi Lampsijärvi
kuva Miika Kangasniemi

Hämeenlinnan kaupungin uudet verkkosivut julkaistiin lokakuun lopussa. Löydät palvelut, ajankohtaiset asiat ja kaupungin tarjoamat mahdollisuudet aiempaa helpommin niin tietokoneella kuin puhelimellakin. Selkeämpi rakenne, parempi saavutettavuus ja kohderyhmäkohtaiset valikot helpottavat oikean tiedon löytymistä.

Jatkossa löydät hameenlinna.fi-sivustolta myös kansainvälisille asukkaille suunnatun MyIntegration-palvelun sekä Hämeenlinna Kokous & Kongressin ja Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy:n sivut.

Palvelujen lisäksi löydät sivuilta aiempaa enemmän tietoa harrastus-, liikunta- ja vapaa-ajan mahdollisuuksista. Sivustolta löydät tekemistä niin arkeen kuin vapaa-aikaan, asuitpa Hämeenlinnassa tai olet tulossa vierailulle. Kansainvälisiä käyttäjiä palvelevat jatkossa myös tekoälyavusteisesti useille kielille käännetyt sisällöt.

Tutustu uusiin sivuihin ja anna meille palautetta!
www.hameenlinna.fi

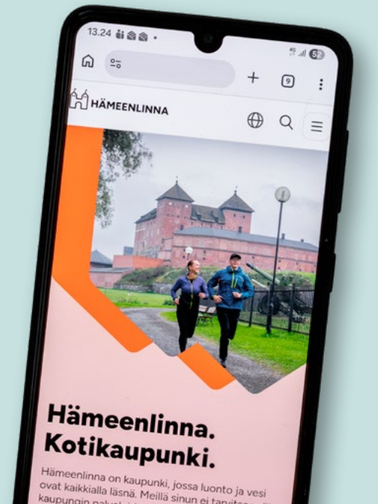

”Hei, tämä on minun kieli!”

teksti Tiina Hahl-Kulmala
kuva Miika Kangasniemi

Näin sanoi kouluumme juuri tullut kakkosluokkalainen silmät loistaen ja hymy huulilla, kun huomasi koulumme pääportaissa omalla kotikielellään kirjoitetun tervetulotoivotuksen! Juuri tästä on Nummen yhtenäiskoulun kieliportaissa kysymys; minä olen tervetullut, minua ja kieltäni arvostetaan, minä kuulun tänne ja olen tasa-arvoinen.

Lukuvuoden 2025–2026 aikana työstimme koulullemme niin sanotut kieliportaat. Kartoitimme kaikki kielet, joita oppilaat, opettajat tai muu henkilökunta puhuvat kotikielenään. Otimme mukaan myös koulussa opetettavat kielet. Kieliä tuli yhteensä 26. Tervetulotoivotukset painatettiin ja liimattiin pääportaiden askelmiin, joista ne näkyvät oppilaille heidän käydessään ruokalassa ja kaikille pääovesta kouluun tuleville. Ei kymmenellä kielellä "kiitos", vaan 26 kielellä "tervetuloa"!

Halusimme tällä tavoin tuoda näkyväksi koulumme monikulttuurisuuden ja kielitietoisuuden koulun omalle väelle sekä täällä vierailleville. Meillä arvostetaan suomen kieltä ja kulttuuria, mutta myös eri kieliä ja kulttuureita. Nämä portaat ovat osoitus erilaisuuden hyväksymisestä, tasa-arvoisuudesta ja toistemme kunnioittamisesta.

Nummen yhtenäiskoulun kansainvälisyys- ja monikulttuurisuustyöryhmä

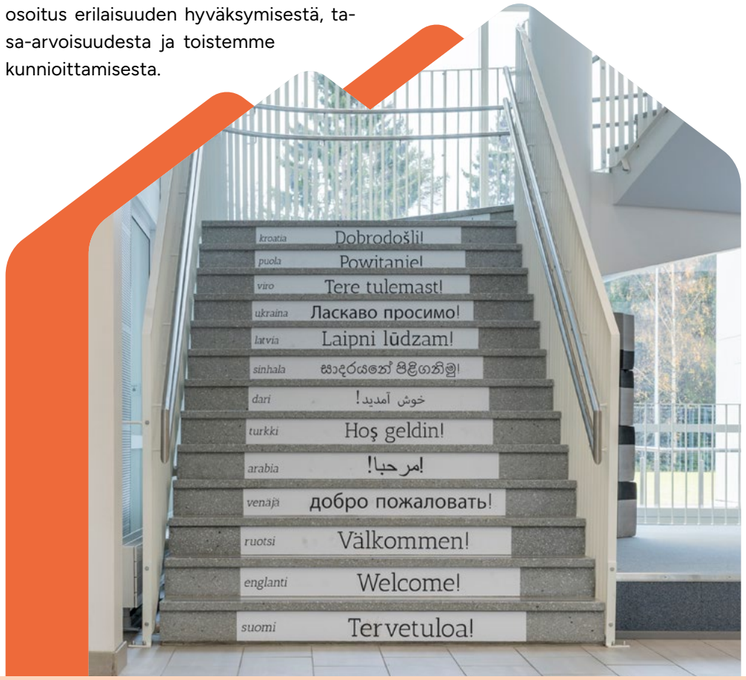

Ruotsinkielinen opetus Hämeenlinnassa 20 vuotta

Syksyllä 2026 Hämeenlinnan ruotsinkielinen opetus juhlii 20-vuotista taivaltaan. Seminaarin koulussa ruotsinkielistä opetusta on annettu vuodesta 2012 lähtien vuosiluokille 1–6. Oppilaita on vuosittain noin 15–27, ja opetus järjestetään yhdysluokissa, joissa eri-ikäiset oppilaat oppivat luontevasti yhdessä.

Oppilaiden mielestä ruotsinluokan vahvuuksia ovat hyvä yhteishenki, pienet ryhmät ja mukavat opettajat. Moni kertoo arvostavansa mahdollisuutta oppia ja käyttää ruotsia päivittäin sekä ylläpitää omaa kielitaitoaan. Yhdysluokassa oppii myös tekemään yhteistyötä eri-ikäisten kanssa ja saa kurkistaa toisinaan muiden vuosiluokkien opetukseen.

Ruotsinluokalla on oma kielensä, kirjallisuutensa ja perinteensä, joita tuodaan näkyväksi koko kouluyhteisölle esimerkiksi Lucian päivän ja ruotsalaisuuden päivän vietossa. Oppilaat tulevat pääosin Jappebon ruotsinkielisestä esiopetuksesta. Peruskoulun jälkeen koulupolku jatkuu Tampereen ruotsinkieliseen yläkouluun. Monelle ruotsinluokka on ollut lämmin ja innostava kasvuympäristö, joka on avannut ovia tulevaisuuteen.

Seminaarin koulun ruotsinkielisen luokan opettajat ja oppilaat

Lapset pelaamassa sählyä Nummen koulun välitunnilla. Arkistokuva

Liikunnallinen elämäntapa rakentuu arjessa

teksti Niina Heikkilä
kuva Miika Kangasniemi

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on entistä vahvemmin osa Hämeenlinnan koulujen arkea. Elokuussa voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetusta edistämään liikunnallista elämäntapaa. Liikkuminen tukee lasten ja nuorten terveyttä ja jaksamista, auttaa keskittymään ja oppimaan sekä edistää mielen hyvinvointia.

Liikkuminen ei tarkoita kouluissa vain liikuntatunteja. Liikettä voidaan lisätä oppitunneilla toiminnallisilla menetelmillä, taukoliikunnalla, välitunneilla, siirtymissä ja koulumatkoilla. Jokaisessa Hämeenlinnan koulussa liikunnallista elämäntapaa edistetään suunnitelmallisesti osana koulun arkea. Kouluissa asetetaan vuosittain tavoitteita liikkumisen lisäämiseksi ja toimintaa kehitetään yhdessä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Tavoitteena on rakentaa kouluarkea, jossa liikkuminen on luonteva osa päivää ja jokaisella oppilaalla on mahdollisuus löytää itselleen sopivia tapoja olla aktiivinen.

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on kodin, koulun ja muiden toimijoiden yhteinen tehtävä. Koulupäivän lisäksi liikkumisen mahdollisuuksia tarjoavat perusopetusikäisille esimerkiksi maksuttomat Harrastus ihan lähellä (HIL) -harrastukset ja Liikuntalukkarin matalan kynnyksen liikuntaryhmät.

www.hameenlinna.fi/HIL
www.hameenlinna.fi/liikuntalukkari

Koulu PT mukana yläkoululaisten arjessa

teksti Niina Heikkilä

Koulu PT -toiminnalla on onnistuttu tavoittamaan hyvin yläkouluikäisiä nuoria ja tarjoamaan heille tukea liikkumiseen matalalla kynnyksellä. Koulu PT on mukana koululaisten arjessa monin tavoin. Vapaa-ajalla tapahtuvan yksilöohjauksen lisäksi nuoria kohdataan koulupäivän aikana esimerkiksi Move!-mittauksissa, pienryhmissä liikuntatunneilla ja uimaopetuksessa.

Koulu PT tarjoaa nuorelle maksutonta, matalan kynnyksen tukea liikkumiseen ja hyvinvointiin. Ohjaus lähtee nuoren omista lähtökohdista, toiveista ja tarpeista. Yhdelle sopiva askel voi olla arjen rutiinien pohtiminen tai kuntosaliharjoittelun aloittaminen, toiselle rohkaistuminen liikuntatunneille tai oman mieluisan harrastuksen löytäminen.

Nuorten kokemukset kertovat toiminnan onnistumisista. Koulu PT:n tuella nuoret ovat löytäneet mielekkäitä tapoja liikkua ja osa on löytänyt uuden harrastuksen pariin. Koulu PT -toiminnan vahvuus on siinä, että tuki on lähellä nuorta ja helposti saavutettavissa osana koulupäivää.

Toimintaa toteutetaan Suomi Liikkeelle -ohjelman kehittämisavustuksella.

Yhteystiedot:
Koulu PT Noora Jakobsson,
p. 050 470 7574,
noora.jakobsson@liikuntahallit.fi

Mosaiikkeja, murhia, muurahaisia: lautapelit saapuivat kirjastoon

teksti Jenni Joru
kuva Miika Kangasniemi

Hämeenlinnan kaupunginkirjasto lanseerasi syyskuussa lainattavien lautapelien kokoelman, jonka painopiste on aluksi lastenpeleissä ja perhepeleissä. Tällä hetkellä lainattavia lautapelejä löytyy vähän yli 80 kappaletta.

Hankinnoissa on pyritty huomioimaan eri asiakasryhmät tasapuolisesti; kokoelmaan on hankittu myös saavutettavia lautapelejä, joissa on esimerkiksi vahva värikontrasti tai tekstit pistekirjoituksella.

Jatkossa kokoelmaa kartutetaan alaa seuraten ja asiakkaiden toiveita kuunnelleen. Tarkoitus on saada valikoimiin myös vaativampia lautapelejä kokeneille harrastajille.

Kontaktimuovituksen korkeanpaikanleiri

Lautapelien käyttöönotto on vaatinut paljon suunnittelua ja aikaa vieviä työvaiheita.

Esinekokoelmasta vastaava kirjastovirkailija **Minna Rytky** on tehnyt kesän ja syksyn aikana ison urakan:
– Pelien käsittelyyn on luotu selkeät käytännöt koko henkilökunnalle osien pussittamisesta palautettujen pelien tarkistamiseen ja puuttuvien osien korvaamiseen saakka, Rytky kertoo.
– Laskeskelin, että pelkkään koteloiden muovittamiseen oli mennyt kokonainen työviikko!

Onneksi kaikkea ei ole tarvinnut keksiä itse: esimerkiksi Helsingin seudun Helmet-kirjaston luomia käytäntöjä on voitu sovittaa Hämeenlinnaan sopiviksi.
Rytky huolehti myös esitteet kuntoon ennen kokoelman käyttöönottoa:
– Halusin heti alkuun luoda lautapeliesitteen, jossa tuodaan esille eri pelityylejä ja genrejä. Mielestäni se voi madaltaa kynnystä kokeilla eri pelejä, Rytky pohtii.

Yksin, kaksin, porukalla

Lautapelikokoelman siemen on tunnetut perhepelit. Lainaan saa esimerkiksi 2000-luvun tärkeimmäksi peliksi luonnehditun Carcassonnen, sanapeliklassikko Scrabblen, sekä Kimblen, jonka ihanan raivostuttava pop-o-matic -muovikupu on naksahdellut suomalaiskodeissa pian 60 vuotta.

Joissakin peleissä kilpaillaan voitosta, toisissa tavoitellaan yhteistä päämäärää: Vampyyrijuhlissa hiivitään yhdessä yöllä kähveltämään keittiöstä veriappelsiinisiivuja. Jos kokki yllättää varkaan, muuttuu pelaaja säikähdyksestä lepakoksi ja joutuu odottamaan isoveljen apua.
Peleistä Rytky suosittelee Cluedo: petos Mustolan kartanossa -peliä.
– Pidän ongelmanratkaisusta ja pakohuonepeleistä. Tässä pelissä selvitetään yhteistyöllä, kuka murhasi Tohtori Mustapippurin.

Kokoelma täydentyy syksyn mittaan aikuisempaan makuun sopivilla lautapeleillä. Kohta hyllystä löytyy Arnak: kadonneet rauniot, Bomb Busters, Deckers, Flamecraft, SETI: Search for Extraterrestial Intelligence ja March of the Ants.
– Itse odotan eniten Bomb Bustersia, joka vaikuttaa mielenkiintoiselta, mukavan humoristiselta ja sopivan haastavalta. Aion ottaa sen heti testiin oman peliporukan kanssa, Rytky kertoo.

Kirjaston työntekijät Outi ja Matias testaamassa Harmonies-lautapeliä.

Hämeenlinnan brändituotteita kaupungintalo Wetteriltä

teksti Anna-Kaisa Naskali

Hämeenlinnan tunnistettava ilme näkyy nyt myös kaupungin omissa brändituotteissa. Hämeenlinnan kaupunkineuvonnassa, kaupungintalo Wetterillä, on myynnissä valikoima tuotteita, joissa Hämeenlinna kulkee mukana niin vapaa-ajalla, harrastuksissa kuin arjen menoissakin.

Valikoimaan kuuluu lippalakki, sateenvarjo, juomapullo, puuvillakassi, T-paita, muistivihko, urheilusukat, magneetti ja haalarimerkki. Tuotteet ovat saaneet mukavan vastaanoton, ja valikoima täydentyy vielä tämän vuoden aikana pipolla.

Monelle Hämeenlinna on tärkeä osa omaa identiteettiä ja arkea. Brändituotteet ovat helppo tapa tuoda esille omaa kotikaupunkirakkautta arjen pienissäkin hetkissä. Ne sopivat niin viemiseksi kuin omaan käyttöön. Tervetuloa ostoksille Wetterille!

www.hameenlinna.fi/kastelli

Haluatko myydä maata Hämeenlinnan kaupungille?

Hämeenlinnan kaupunki hankkii aktiivisesti maata kaupungin keskeisten painopistealueiden kehittämiseksi, sekä asemakaavojen toteuttamiseen. Kaupunki ostaa muun muassa kaavoittamatonta maata, tonttien puuttuvia osia sekä yleisiksi alueiksi tarkoitettuja maa-alueita, kuten katu-, puisto- ja pysäköintialueita.

Maanhankinnalla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuutta sekä edistämään LUMO-ohjelman tavoitteita. Tämän vuoksi kaupunki on kiinnostunut myös metsäalueista ja muista luonnonarvoiltaan merkittävistä kohteista. Maanhankinta perustuu ensisijaisesti vapaaehtoisiin kauppoihin ja hyvään yhteistyöhön maanomistajien kanssa.

Kaupunki on luotettava ja neutraali ostaja

Kaupunki toimii neutraalina ostajana ja hankkii maata pitkäjänteisesti yhteiseksi hyödyksi ja alueiden suunnitelmallista kehittämistä varten. Kauppa kaupungin kanssa voi helpottaa tilanteita, joissa myynti naapurille tai muulle yksityiselle toimijalle saattaisi aiheuttaa erimielisyyksiä tai epäselvyyksiä.

Verotuksellisesti edullinen vaihtoehto

Maan myyminen kunnalle on myös verotuksellisesti tavallista edullisempaa. Luovutusvoittoverotuksessa hankintameno-olettamana voidaan käyttää 80 prosenttia myyntihinnasta, jolloin vain 20 prosenttia myyntihinnasta on veronalaista luovutusvoittoa.

Ota yhteyttä

Jos omistat maata Hämeenlinnan alueella ja harkitset sen myymistä, ota rohkeasti yhteyttä. Keskustelemme mielellämme alueesi mahdollisuuksista ja kaupungin maanhankinnasta.

Hämeenlinnan kaupunki
Maankäyttöpalvelut
geodeetti Ester Träff
p. 050 407 6462
ester.traff@hameenlinna.fi

Hämeenlinnan kulttuuritärpit loppuvuoteen

teksti **Tanja Mäki-Kulmala**

Museot & näyttelyt

Hämeen linna

- **Karnevaali – ITE-taidetta linnassa, 28.5.2026–7.3.2027**
  Hämeen linnassa nähtävä ITE-taiteen näyttely julistaa keskiaikaisen karnevaaliperinteen hengessä väärän kuninkaan päivää.

Hämeenlinnan kaupunginmuseo, Museo Skogster

- **Mies ja miten se tehdään, 11.9.2026–12.9.2027**
  Mies ja miten se tehdään -näyttelyssä esitellään neljä näkökulmaa miehen menneisyyteen. Näyttely kutsuu pohtimaan, mitä miehenä oleminen eri aikoina on merkinnyt ja mitä se merkitsee tänä päivänä.
- **Yöperhoset – Kimallusta ja kannanottoja, 16.6.2026–3.1.2027**
  Näyttelyssä käsitellään esteettisten, kulttuuristen ja yhteiskunnallisten rajojen ylittämistä – burleskia, dragia ja esittävän taiteen maailmaa
- **Kylässä Kutilassa – Mestarikuvaaja Aila Teräväisen valokuvia, 23.1.–9.5.2027**
  Muotokuvaaja, valokuvaajamestari Aila Teräväinen (1929–2015) kiersi Kalvolan Kutilan kylässä ja tallensi sen iäkkäitä asukkaita 1980-luvun alussa. Ihmiset nähdään näissä tunteita herättävissä valokuvissa omissa kotipiireissään arkisissa askareissaan.

Hämeenlinnan taidemuseo

Hämeenlinnan taidemuseon juhlavuosi 2027 näyttelyitä:

- **Marjukka Vainio - Näkemisen vaaka, 4.12.2026–18.4.2027 (Engel)**
- **Eija-Liisa Ahtila, April ≈ 61°01′ 24°27′, 4.12.2026–24.5.2027 (Lohrmann)**

Naivistit liittalassa

- **Naivismin talvi 2026–2027, 14.11.2026–28.2.2027**
  Naivismin talvessa marraskuun puolivälistä alkaen nähdään nykynaivisteja, kansainvälisyyttä, grafiikan klassikko ja videotaidetta!

Taidehalli Häme

- **Kirsi Jokelainen & Johannes Kangas, 25.10.–15.11.2026**
- **Ars-Häme ry:n jäsenten myyntinäyttely, 22.11.–13.12.2026**
- **Sampo Malin, 3.–24.1.2027**

Teatterin taikaa Hämeenlinnassa

Hämeenlinnan teatteri

- **Tom of Finland -musikaali, 3.9.2026–23.1.2027**
- **Idän pikajunan arvoitus, 10.9.–26.11.2026**
- **Varjojen Vanajanlinna, 9.10.–18.12.2026**
- **Suurenmoista! 17.10.–10.12.2026**
- **Kaaos kulisseissa, 11.11.–12.12.2026**
- **Saiturin joulu, 18.–19.12.2026**

Eräs teatteri

- **Ansa, 31.10.–18.12.2026**
  Syksyn kiehtovin mysteeri kudotaan auki Eräs Teatterin lavalla 31.10. alkaen. Luvassa on takuuvarmaa jännitystä, absurdeja tilanteita ja valheiden verkko, josta syyllinen ei voi miten-kään paeta. Vai voiko?

Kuninkaallinen nukketeatteri

- **Lelumestarin talvi, 13.12.2026, Hämeenlinnan taidekasarmi**

Tapahtumia talveen

- **12.–14.11. Valoilmiö-kaupunkifestivaali, Hämeenlinnan keskusta-alue**
- **8.12. Sinfonia Lahti: Sibeliuksen syntymäpäiväkonsertti, Verkatehdas**
- **29.1.2027 Taiteiden Talviyö Hämeenlinnassa**

Joulu on pian täällä!

- **28.11. Joulun avaus Hämeenlinnan torilla**
- **28.11.2026–6.1.2027, Palanderin talon joulu**
- **19.12. Tuomaan markkinat, Hämeen linna**
- **19.12. Tuomaan tulet -keskiaikatapahtuma, Kantola**

Lue lisää:
www.visithameenlinna.fi

Touko Laaksosen piirrokset heräävät henkiin Vanaja-salin lavalla

Hämeenlinnan Teatterin ja Verkatehtaan yhteistuotanto, suurmusikaali Tom of Finland sai loistavan vastaanoton.

teksti Liisa Mathlin
kuva Riku Hasari

Tom of Finland -musikaalin ensi-iltaa vietettiin 3.9.2026, ja se sai välittömästi loistavan vastaanoton. Ylistystä ovat keränneet paitsi erinomaiset rooli- ja laulusuoritukset, myös teoksen vaikuttava visuaalisuus.

Hämeen Sanomien arviossa musikaalia kuvataan hävyttömän hauskaksi ja visuaalisesti vaikuttavaksi:
”Toinen toistaan vauhdikkaammat tanssikohtaukset, seinälle projisoidut näyttävät kuvat, huumori ja vastustamattoman vetävä musiikki saavat unohtamaan ajan kulun. Tätä kaikkea tarjoaa Hämeenlinnan Verkatehtaalla nähtävä musikaali Tom of Finland. Käsikirjoittaja **Tuomas Parkkinen** sekä säveltäjät **Jussi Vahvaselkä** ja **Jori Roosberg** sanovat teosta parannelluksi 2.0-versioksi musikaalista, joka kantaesitettiin alun perin Turussa vuonna 2017. Toden totta: Hämeenlinnan suurmusikaali on fantastinen.”

Helsingin Sanomat antoi Tom of Finland -musikaalille hienot neljä tähteä.
”Tom of Finlandia esittävä **Olli Rahkonen** on musikaalissa ilmiömäinen. — Toteutus välittää ansiokkaasti ajankuvaa seksuaalivähemmistöjen maanalaisuuden vuosista ja tarjoaa toisaalta kimmeltävää bilehuumaa tämän päivän yleisölle.”

Monipuolisen ja vuosikymmenten läpi kulkevan puvustuksen ja naamioinnin lisäksi sodanajan Helsingistä 90-luvun taidegallerioihin tarinaa kuljettaa **Teemu Loikkaan** suunnittelema lavastus, jossa perinteiseen, rakennettuun lavastukseen yhdistyy moderni teknologia led-näyttöjen ja animaatioiden kautta.

– Tom of Finland -musikaalissa meidän edessämme näyttämöllä joka ilta piirroshahmot heräävät oikeasti eloon, puhuvat ja tanssivat elävien teaterinäyttelijöiden kanssa. Tällaista ei ole tiettävästi tehty koskaan aiemmin, Parkkinen kertoo.

Pinellan puistossa koetaan tuulahdus menneisyydestä, kun Alexander Reichstein tuo paikalle historialliset hahmonsa He olivat täällä -teoksessa.

Valoilmiö-festivaali täyttää viisi vuotta

Hämeenlinnaa 12.–14.11. valaiseva kaupunkifestivaali järjestetään tänä vuonna jo viidettä kertaa. Teoksia nähdään torin lisäksi Sibeliuksenpuistossa, Pinellanpuistossa, Ystävyydenpuistossa, Raatihuoneella, linja-autoasemalla ja Tuuloksen pitäjässä. Lasten ja nuorten osallisuus on tärkeä osa festivaalia. Tänäkin vuonna teoksia on tekemässä noin 1 500 lasta ja nuorta.

teksti **Riikka-Leena Puistola** kuva **Alexander Reichstein**

Tori toimii Valoilmiön keskeisenä teospaikkana. Kirkon julkisivussa loistaa videotaiteilija **Eira Enkvistin** projisointi. Teoksessa nähdään ja kuullaan lasten käsityksiä kauneudesta. Lääninhallituksen seinältä puolestaan löytyy **Matt Fillionin** *Värilotto,* jossa kävijät pääsevät muuttamaan suuren rakennuksen julkisivun väriä. Oma tekeminen jatkuu *Pig Farm* -nimisessä teoksessa, jonka kanisteripossuilla lapset voivat ratsastaa.

Kaksi lasikonttia toimii teospaikkana Valoeläimille, jotka ovat syntyneet syksyn mittaan HIL-harrastusryhmien pajoissa. Torilta löytyy teosten lisäksi erilaisia valoleikkejä ja selfiepiste.

Valoilmiössä nähdään tänä vuonna kaksi ARXin koordinoimassa Loistoluokka-hankkeessa syntynyttä teosta. Valotaiteilijat **Suvi Saastamoinen** ja **Veikko Lappalainen** ovat suunnitelleet teoksensa yhdessä hämeenlinnalaisten kummiluokkien kanssa, ja sadat lapset ovat työstäneet festivaalilla nähtäviä teoksia syksyn aikana.

Saastamoisen teoksessa elintarviketeollisuuden muovijätteestä kasvaa valaisinpylväiden ympärille satumainen mutta hieman kammottavakin vieraslajiköynnös. Kaunis, lumoava valo muistuttaa luonnon hauraudesta ja ihmisen vaikutuksesta siihen. Lappalaisen teoksessa puolestaan UV-valossa hohtavat, lasten käsin maalaamat geometriset muodot levittäytyvät yleisön ympärille Sibeliuksenpuistossa. Loistoluokka on EU osarahoittama kolmivuotinen hanke, joka toteutetaan neljän kaupungin yhteistyönä.

Valoa ja musiikkia Raatihuoneella

Valoilmiön kävijät pääsevät nauttimaan esityksistä ja lämmittelemään Hämeenlinnan ikonisella Raatihuoneella. Juhlasalissa nähdään valotaiteilijakaksikko **Juha** ja **Oliver Rouhikosken** teos Taivaanreikiä, joka pohtii pimeyden läpi tiensä löytävää valoa. Valo ei ole täysin pysyvää eikä varmaa, sillä joskus taivaanreiätkin värähtelevät.

Juhlasalissa kuullaan joka ilta vaihtuvia esiintyjiä. Torstaina musiikista vastaavat **Ismo Savimäen** kuorot. Perjantaina esiintyvät ensin Sibelius-opiston oppilaat, ja illan päättää tangokuningas **Juho Punkerin** konsertti. Lauantaina kävijöitä viihdyttää lauluyhtye Hehku.

BYOB-näyttelyssä videotaiteilijat pystyttävät teoksensa eri puolille historiallista rakennusta festivaaliväen ihailtaviksi. Raatihuoneelle sijoittuu myös Valoilmiön työpaja, jossa askarrellaan UV-valossa hohtavia sudenkorentoja.

Pinellan puistossa koetaan tuulahdus menneisyydestä, kun **Alexander Reichstein** tuo paikalle historialliset hahmonsa He olivat täällä -teoksessa. Ihmisen kokoiset, maassa seisovat hahmot on taivutettu UV-valaistusta teräslangasta. Reichstein ei luo ainoastaan taideteoksia, vaan myös tiloja, joihin katsoja voi keksiä omia tarinoitaan. Mitä eläimiä 1800-luvun alun kaupungissa eli? Oliko markiisittarella puudeli? Teos valmistuu vasta, kun se keskustelee katsojan kanssa.

Kaksi valotaidenäyttelyä

Valoilmiön ohjelmassa nähdään tänä vuonna kahden eri valotaiteilijan näyttelyt. Galleria ARXissa on esillä **Anna Hyrkkäsen** Valon tuolla puolen, joka jatkaa galleriassa myös Valoilmiön jälkeen aina 10.2.2027 saakka. Hyrkkänen kuvaa teoksellaan ihmisen alati muutoksessa olevaa minäkuvaa, johon ympäristö vaikuttaa. Näyttelyssä on myös ARXin taidekasvattajien luoma toiminnallinen piste, jossa kävijät voivat tutkia värien ja muotojen vuorovaikutusta.

Linja-autoasemalla nähdään Immanuel Paxin näyttely Lux Pax 1, jonka teokset käsittelevät yhteiskunnallisia ja ajankohtaisia aiheita, kuten yhteiskunnan ulkopuolisuutta, kaupunkitilan kontrollointia sekä vallankäytön historiaa ja nykypäivää. Näyttely sopii kaikenikäisille ja kutsuu vuorovaikutukseen teosten kanssa sekä konkreettisesti paikan päällä että ajatuksia herättämällä. Näyttely ottaa varaslähdön Valoilmiöön ja on avoinna koko Valoilmiö-viikon tiistaista sunnuntaihin klo 15–21.

Vuoden pitäjänä loistaa Tuulos

Kantakaupungin lisäksi Valoilmiö levittäytyy tänä vuonna Tuulokseen. Kaikki Tuuloksen koulun oppilaat pääsevät osallistumaan yhteisen valoteoksen luomiseen. Teos on nähtävillä perjantaina 13.11., jolloin koululla järjestetään myös muuta valoon liittyvää ohjelmaa. Tuliryhmä Flamma esiintyy koulun pihassa illan aikana. Tuuloksen valoloistoa on luomassa myös joukko paikallisia toimijoita.

Valoilmiö 12.-14.11.

Valoilmiön teokset sijoittuvat Hämeenlinnan keskustan tuntumaan ja Tuulokseen. Teokset ovat nähtävillä 12.–14.11. klo 17–21. Ohjelma on kaikille avoin ja maksuton. Valoilmiön teokset, taiteilijaesittelyt, oheisohjelma ja yhteistyökumppanit löytyvät Kulttuurikeskus ARXin verkkosivuilta: **www.kulttuurikeskusarx.fi/valoilmio**

facebook.com/valoilmiofestivaali

instagram.com/valoilmiofestivaali

Linnan Business turnajaisten finaali vuodelta 2024

Yrityksille kilpailuetua hyvistä palveluista

Linnan Business Turnajaiset ja valmistelussa oleva Katalyyttirahasto pyrkivät tarjoamaan yritykselle syyn rakentaa tarinaansa nimenomaan Hämeenlinnassa. Toimivassa palvelukonseptissa keskeisiä hyötyjä ovat neuvonnan lisäksi esimerkiksi verkostot ja rahoitus.

teksti **Riku Heino** kuva **Opa Latvala**

Kaupungit kilpailevat yrityksistä, investoinneista ja osaajista. Hämeenlinnankin on pystyttävä kertomaan uskottavasti, miksi yrityksen kannattaa tulla juuri tänne tai jatkaa kasvuaan täällä. Yritys tarvitsee ympärilleen asiakkaita, kumppaneita, osaamista, rahoitusta ja käytännön tukea.

Tästä lähtökohdasta rakentuvat Linnan Kehityksen yrityksille tarjoamat palvelut. Houkuttelevien ja laadukkaiden palvelukonseptien tarkoituksena on tehdä Hämeenlinnasta yritykselle konkreettinen kilpailuetu. Tämän lupauksen lunastamisessa keskeiset rakennuspalikat ovat Linnan Business Turnajaiset sekä valmisteilla oleva Katalyyttirahasto. Ne eivät ole toisistaan irrallisia hankkeita, vaan osia samasta kasvun polusta.

Linnan Business Turnajaisissa yritykset kehittävät ideaansa tai liiketoimintaansa kilpailullisessa mutta kannustavassa ympäristössä. Mukana olevat paikalliset kumppanit toimivat yritysten mentoreina ja tukijoina. Samalla ne voivat löytää turnajaisista uusia ratkaisuja, yhteistyökumppaneita, asiakkaita tai rahoitettavia yrityksiä.

Katalyyttirahasto puolestaan vastaa tilanteeseen, jossa yrityksellä on kasvuhalu ja uskottava suunnitelma, mutta toteutukseen tarvittava rahoitus tai verkostotuki puuttuu. Rahoitusratkaisut, kannustimet ja palvelut rakennetaan yrityskohtaisesti kasvun tueksi.

Rahan on tarkoitus jäädä toisarvoiseksi
Linnan Business Turnajaisista on saatu kokemuksia jo usean vuoden ajalta. Tärkeänä palautteena ja onnistumisen mittarina voidaan pitää sitä, että yrityksen tärkein lisäarvo ei useinkaan ole ollut voitettu rahapalkinto, vaan koko valmennuspolku oppeineen, kontakteineen ja avautuneine mahdollisuuksineen. Jokainen osallistuva yritys voi kehittyä, vaikka vain yksi voittaisi kilpailun.

Turnajaiset ovat osoittaneet myös, että kiinnostavat palvelukonseptit voivat toimia Hämeenlinnaan sijoittumisen perusteena. Toimintamallin vakiinnuttua on osallistujien joukossa ollut useampia yrityksiä, jotka ovat siirtyneet Hämeenlinnaan Turnajaisiin osallistumista varten.

Katalyyttirahasto pyrkii rakentamaan samojen oppien varaan. Rahaston perusajatuksena on yhdistää julkista ja yksityistä rahoitusta sekä ohjata kasvuyrityksiä niiden tarvitseman muun tuen äärelle. Tavoitteena ei kuitenkaan ole ainoastaan rahoittaa yrityksiä, vaan auttaa niitä kehittymään kasvun kumppaneiksi kaupungille, rahaston sijoittajille sekä seudun muille yrityksille.

> Katalyyttirahaston valmistelu on käynnissä ja rahasto on määrä saada toimintaan keväällä 2027. Kysy lisää Linnan Kehitykseltä!

Onnistuessaan tavoitteessaan myös Katalyyttirahastosta voi tulla Hämeenlinnaan sijoittumisen peruste. Ja vastaavasti kuin Linnan Business Turnajaisissa, rahaston myöntämän lainan on tarkoitus jäädä lopulta toisarvoiseksi yrityksen saaman kokonaispalvelun muodostuessa kasvun kannalta arvokkaammaksi.

Parhaimmillaan palvelut vahvistavat toisiaan. Business Turnajaisiin osallistunut yritys voidaan ohjata hakemaan kasvurahoitusta Katalyyttirahastosta riippumatta siitä, sijoittuiko se kilpailussa ensimmäiseksi. Toisaalta rahoitusta hakeva yritys voi tarvita ennen rahoituspäätöstä sparrausta, uusia asiakaskontakteja tai kirkkaamman kasvusuunnitelman.

Käytetylle ajalle on saatava arvoa

Yrityspalvelun todellinen arvo ratkaistaan lopulta yrittäjän kalenterissa. Palveluun käytetyn tunnin on oltava yrittäjälle arvokkaampi kuin sen työn, joka jää tunnin aikana tekemättä. Siksi palvelujen hyödyn pitää olla helppo ymmärtää ja niihin osallistumisen johtaa mahdollisimman nopeasti käytännön etenemiseen.

Linnan Business Turnajaiset ja Katalyyttirahasto ovat myös kohtaamisen alustoja. Ne kokoavat yhteen yrityksiä, rahoittajia, asiantuntijoita, julkisia toimijoita ja mahdollisia asiakkaita. Kun oikeat yritykset löytävät oikeiden palvelujen ja ihmisten äärelle, hyöty ei jää vain yksittäiselle osallistujalle. Kasvavat yritykset synnyttävät työtä, investointeja ja uusia mahdollisuuksia koko kaupungille.

Tässä on lopulta kummankin palvelun yhteinen tavoite: Hämeenlinna pyrkii olemaan ympäristö, joka tarjoaa yritykselle aina houkuttelevan ja luontevan seuraavan askeleen kasvun ja kehittymisen polulla. Onnistuneen yritystarinan voittajia on silloin useita.

Lue lisää:
www.linnan.fi

Vireyttä ja yhteisöllisyyttä ikääntyville

teksti Jouni Lehtonen
kuva Miika Kangasniemi

Vapaaehtoiskeskus Pysäkki on ehtinyt jo varhaiskeski-ikään. Hiljattain juotiin Pysäkin 32-vuotiskahvit. Toiminta on tarkoitettu kotona asuville ikääntyneille hämeenlinnalaisille.

Vapaaehtoistoiminnan suunnittelija **Hanna-Leena Rajamäki** kertoo Pysäkin avoimia tapahtumia järjestettävän Kumppanuustalolla, Jukolassa sekä pitäjissä.
– Tarkoituksenamme on järjestää kohtaamisen paikkoja ikäihmisille koko kaupungin alueella.
Avoimen toiminnan lisäksi Pysäkillä koordinoidaan vapaaehtoistehtäviä, joissa toimitaan ikääntyneiden apuna esimerkiksi ulkoilukaverina tai digijelpparina. Uusille vapaaehtoisille järjestetään perehdytystilaisuuksia.
– Vapaaehtoistoimintaan ei tarvitse sitoutua pitkäaikaisesti. Mukaan voi lähteä silloin kun siltä tuntuu, Rajamäki rohkaisee.
Vapaaehtoiskeskus Pysäkin perusajatuksena on toteuttaa monipuolisia yhteisöllisiä kokemuksia ja tapaamisia. Avoimissa ryhmissä liikutaan, jumpataan, perehdytään digitekniikkaan, keskustellaan ja tehdään käsitöitä, muun muassa.
Vapaaehtoiskeskus Pysäkki on Hämeenlinnan kaupungin ja Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan yhteistä toimintaa. Kohtuullisella taloudellisella panostuksella ja aktiivisella vapaaehtoistoimijoiden joukolla mahdollistetaan paljon monipuolista toimintaa. Viime vuonna avoin ryhmätoiminta saavutti 850 osallistumiskertaa kuukaudessa.

Kumppanuustalolla kokoontuu myös muita ryhmiä, kuten ikääntyneille maahan muuttaneille tarkoitettu ryhmä. Ryhmää koordinoivan Osallisuuden avaimet -hankkeen projektipäällikkö **Hanna Turunen** kertoo, että toiminnan tarkoituksena on tavoittaa yli 60-vuotiaita maahan muuttaneita mukaan yhteiseen ryhmätoimintaan. Osallistujat saavat tietoa arjessa pärjäämiseen ja kannustusta omatoimisuuteen. Tapaamisissa on tulkkaus darin, arabian ja venäjän kielellä.

Lokakuun ensimmäisen kokoontumisen aiheena oli terveydenhoito ja oma hyvinvointi. Paikalla oli lähihoitaja mittaamassa verenpaineita ja ohjelmassa oli ohjattua tuolijumppaa.

Afganistanista lähtöisin oleva **Alizadeh Aliollah** on asunut Suomessa ja Hämeenlinnassa neljän vuoden ajan. Hän on kiitollinen, että kaupunki järjestää tällaista toimintaa iäkkäille maahanmuuttajille.
Irakista kotoisin oleva **Salman Naeem Waka** käy Kumppanuustalolla vaimonsa kanssa.
– On hyvä päästä kodin ulkopuolelle tapaamaan uusia ihmisiä ja tutustumaan kaupunkiimme. Olemme saaneet täältä hyödyllistä tietoa, Salman sanoo.
He toivovat mukaan enemmän maahanmuuttajia eri maista.
– Näin saisimme lisää tietoa eri kulttuureista ja heidän tavoistaan, Alizadeh miettii.
– Tutustuminen toisiin ihmisiin auttaa meitä kotoutumaan paremmin. Täällä pääsee keskustelemaan ja kysymään asioista, Salman jatkaa.
Alizadehia ja Salmania kiinnostaa erityisesti Hämeenlinnan kaupungin rikas historia, siitä olisi kiehtovaa saada lisää tietoa.
– Hämeen linnassa olisi kiinnostavaa käydä, Salman toivoo.

Pysäkin peliryhmä kokoontuu monta kertaa viikossa Kumppanuustalolla

Varautuminen on kansalaistaito ja yhdessä toimimista

Varautuminen alkaa arjesta

Varautuminen ei tarkoita vain vesikanistereita, säilykepurkkeja ja taskulamppuja. Ne ovat tärkeitä, mutta niiden rinnalle tarvitaan tietoa, taitoja, välittämistä ja yhdessä tekemistä.

Hyvä varautuminen alkaa pienistä arjen kysymyksistä:

- Miten pärjään kotona kolme vuorokautta ilman sähköä tai vettä?
- Löytyykö kotoa ruokaa, lääkkeitä, valaisin ja paristoilla toimiva radio?
- Tiedänkö, mistä saan oikeaa ja luotettavaa tietoa?
- Tiedänkö, miten läheiseni tai naapurini pärjäävät?

Varautuminen on kansalaistaito

Varautuminen kuuluu meille kaikille. Se on kykyä huolehtia itsestä ja läheisistä sekä huomata myös ympärillämme olevat ihmiset.
Jokainen meistä voi joskus tarvita apua, tukea tai vain ystävällisen kysymyksen:
– Miten sinä pärjäät?
Oma toimintakyky on tärkeä osa varautumista. Kun huolehdimme unesta, ravinnosta, liikkumisesta ja läheisistä ihmisistä, jaksamme paremmin myös silloin, kun tavallinen arki hetkellisesti häiriintyy.
Kaikkea ei tarvitse tietää tai osata valmiiksi. Taitoja voidaan opetella yhdessä.

Yhteisö vahvistaa kriisinkestävyyttä

Olen ylpeä kotikaupungistani Hämeenlinnasta. Kaupunkimme ottaa myös järjestöt ja kaupunkilaiset mukaan kehittämään yhdessä henkistä kriisinkestävyyttä. Se on tärkeä viesti: turvallinen ja kestävä kaupunki ei synny vain suunnitelmista, vaan ihmisistä, yhteistyöstä ja luottamuksesta. Perheet, ystävät, naapurit, järjestöt, seurakunnat, yritykset ja kaupunki muodostavat Hämeenlinnaan tärkeän turvaverkon. Se syntyy tutuista kasvoista, pienistä teoista ja halusta auttaa.

Pienillä teoilla on merkitystä

Pienikin teko voi merkitä paljon. Oven takana käyminen, lämmin sana, puhelinsoitto tai avun tarjoaminen voi tuoda toiselle turvaa ja hyvää mieltä. Samalla vahvistuu tunne siitä, että kuulumme joukkoon emmekä jää yksin.
Varautuminen ei ala varastosta. Se alkaa ihmisestä, välittämisestä ja lempeästä päätöksestä pitää toisistamme huolta.

Aloitetaan tänään

Kysy läheiseltä tai naapurilta, mitä hänelle kuuluu. Pieni teko voi vahvistaa koko yhteisömme turvallisuutta.

Hanna Heikkilä
Varautumiskouluttaja

Voisiko uusi koti löytyä pitäjästä?

teksti Päivi Kalliokoski kuva **Miika Kangasniemi, Mirko Miettinen**

Hämeenlinnan kaupunki tuo pitäjien asumismahdollisuuksia tutuksi yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa. Yksi pitäjämarkkinoinnin toimenpiteistä on Hauhon asumiskuukausi, jossa maallemuutosta haaveilevat pääsevät kokeilemaan tavallista arkea ennen mahdollista muuttopäätöstä.

Hauhon Pitäjä ry ja paikallisten kylätoimijoiden kanssa toteutettavassa kokeilussa on mukana lapsiperhe, etätyötä tekevä luovan alan ammattilainen ja eläköitynyt pariskunta. Heitä yhdistää kiinnostus maaseudun arkeen ja uuden kodin etsimiseen.

Syyskuussa Hauhon elämään tutustui lapsiperhe, jonka alakouluikäiset lapset osallistuivat kuukauden ajan opetukseen Alvettulan kyläkoulussa. Luontopainotteinen opetus vei oppilaita metsään, järvelle ja pellolle seuraamaan sadonkorjuuta. Koulupäivät tarjosivat mahdollisuuden tutustua kylän arkeen tavalla, joka ei viikonloppuvierailulla onnistuisi.

Asumiskuukauteen kuului myös uintia, saunailtoja kyläsaunalla, iltakalassa käyntiä sekä osallistumista kyläläisten pizza-iltaan ja jumppaan. Hauhon luontoa ja kirkonkylää tehtiin tutuksi paikallisen oppaan kanssa. Tavalliset arjen hetket auttoivat hahmottamaan, miltä elämä uudessa kotipaikassa voisi tuntua.

Asumista kokeillaan Alvettulan punaisessa pihatorpassa maalaistalon pihapiirissä sekä kirkonkylällä Hämeenlinnan Asunnot Oy:n vuokrakohteissa palveluiden läheisyydessä. Näin kokeilu tuo esiin erilaisia tapoja asua Hauholla.

Kokeilu on vahvistanut ajatusta siitä, että muuttopäätös rakentuu arjen kokemuksista. Koulupäivä, kauppareissu tai saunailta kyläläisten kanssa kertoo alueesta enemmän kuin pelkkä esite. Parhaimmillaan uusi kotipaikka löytyy, kun sopiva asunto, sujuva arki ja paikalliset ihmiset kohtaavat.

Miltä arki Hauholla tuntui?

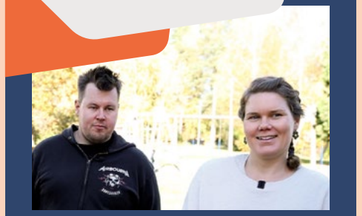

Katso asumiskokeiluperheen videohaastattelu ja kuule heidän kokemuksensa kyläkoulusta, kyläyhteisöstä ja maaseudun arjesta

www.hameenlinna.fi/asumiskuukausi

Mistä on kyse?

Kaupunki tukee pitäjien asumisen markkinointia

Hämeenlinnan kaupunki tukee paikallisten asukasyhdistysten omaleimaisia markkinointikampanjoita, joilla tehdään pitäjien asumismahdollisuuksia tunnetuksi ja houkutellaan uusia asukkaita. Vuonna 2026 tukea myönnettiin yhteensä 10 000 euroa viidelle hakijalle.

www.hameenlinna.fi/avustukset-pitajien-asumisenmarkkinointiin

Päivän peili kuvaa ajan kulkua Mensanaukiolla

Asemanrannan Mensanaukiolle sijoitettu Päivän peili -taideteos on kuvataiteilija **Johanna Ropen** pitkäjänteisen työn tulos. Vuonna 2018 Asemanrannan yleisen taidekilpailun voittanut teos on kehittynyt vuosien aikana yhteistyössä suunnittelijoiden ja insinöörien kanssa. Se kutsuu katsojan pysähtymään ajan, luonnon ja ympäristön muutoksen äärelle.

teksti Tiina-Maria Manninen
kuva Miika Kangasniemi

Asemanrannan julkisen taidekilpailun voittajan selvittyä vuonna 2018, ei vielä tiedetty, millaisen matkan voittanut ehdotus kulkisi. Päivän peili on vuosien aikana kasvanut ja muuttunut, kuten ympäristö Asemanrannassa. Nyt teos on saanut lopullisen paikkansa Asemanrannan Mensan aukiolla, jossa se paljastettiin 23.10.2026.

Teoksen keskeinen osa on seitsemän metriä leveä teräskehä, jota kannattelevat kahdeksan metriä korkeat pilarit. Sähkömoottorin liikuttama rengas pyörii puolesta kahteen kierrokseen minuutissa. Esimerkiksi tapahtumien aikana saattaa liike nopeutua. Lisäksi teos on valaistu niin, että hämärässä se näyttää kevyeltä. Liikkeen ja valon vaihtelun kautta teos kutsuu ohikulkijoita pysähtymään hetkeksi ja tarkastelemaan ympäristöään uudesta näkökulmasta. Teos näyttää aina hieman erilaiselta valon, sään ja ympäristön mukaan.

Ensimmäinen luonnos teoksesta oli melko erilainen kuin valmis teos. Suunnittelun aikana teoksen pyörivä osuus muuttui teräskehäksi ja servomoottorin muoto ja sijainti viimeisteltiin yhteistyössä insinööritoimisto Hefmec Engineering Oy:n kanssa. Samalla aukion kasvillisuutta kehitettiin yhdessä Nomaji maisema-arkkitehdit Oy:n kanssa. Ympäristö ei ole teokselle vain tausta, vaan olennainen osa kokonaisuutta.

– Minua on inspiroinut erityisesti alueen historia. Ennen nykyistä Asemanrannan asuinaluetta paikalla on ollut monenlaista toimintaa, kuten Mensan säilyketehdas. Menneisyyden kerrokset näkyvät teoksessa ajatuksena ajan jatkuvasta liikkeestä ja muutoksesta, Rope kertoo.

– Erityisen tärkeä osa teosta on kasvillisuus. Ajan myötä luonto muokkaa ympäristöä omilla ehdoillaan. Ajattelen, että jonain päivänä, kun teoksen liike lakkaa, kasvillisuus voi vallata sen osaksi ympäröivää maisemaa. Silloin teos jatkaa elämäänsä uudella tavalla ja kertoo edelleen muutoksesta, joka on ollut sen keskeinen teema alusta asti, Rope jatkaa.

Teos on toteutettu niin sanottuna prosenttitaiteena, joka tarkoittaa, että Asemanrannan julkinen taide rahoitetaan alueen tontinluovutus- ja maankäyttösopimuksiin kirjatulla maksulla. Sopimuksissa alueen taidehankkeisiin on varattu 8 euroa jokaista rakennettavaa kerrosneliömetriä kohden.

Päivän peili rakentui Mensanaukiolle lokakuussa

Ilmastotyöhön tarvitaan kaikkia kaupunkilaisia

teksti **Jouni Lehtonen** kuva **Miika Kangasniemi**

Hämeenlinna valmistelee parhaillaan uutta ilmasto-ohjelmaa, jonka tavoitteena on edistää hiilineutraaliutta, varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sekä vahvistaa kiertotaloutta ja kestävää kulutusta. Ohjelma päivittää vuonna 2020 laaditun Hiilineutraali Hämeenlinna -ohjelman, jonka tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Hiilineutraali tarkoittaa tilaa, jossa hiilidioksidipäästöjä syntyy vain sen verran kuin ilmakehästä poistuu. Hiilineutraaliuteen pyritään ennen kaikkea vähentämällä päästöjä sekä vahvistamalla hiilinieluja, kuten metsiä. Hiilineutraaliuden määritelmän mukaan jäljelle jääviä päästöjä voi myös hyvittää tukemalla päästöjä vähentäviä tai hiiltä sitovia hankkeita muualla.

Kestävyys- ja ilmastoasiantuntija **Terhi Svanström** Hämeenlinnan kaupungilta kertoo Hämeenlinnan ilmasto-ohjelmaa valmistellun kuluvan vuoden aikana. Uusi ilmasto-ohjelma on etenemässä kaupungin päätöksentekoon loppuvuodesta.

Hämeenlinnassa osallistetaan kaupunkilaisia mukaan kehittämään ilmastoviisasta ja kestävää arkea. Alkukesästä toteutetun ilmastoaiheisen asukaskyselyn vastauksista saadaan näkemyksiä ohjelmaa täydentävään toimenpidesuunnitelmaan. Yksi esiin noussut seikka on tiedottaminen ja viestintä. Hämeenlinnan kaupunki aikookin lisätä viestintäänsä ilmastoasioissa ja järjestää yhteisiä tilaisuuksia keskusteluja ja tiedonvälitystä varten.
– Ilmastotyö on koko kaupungin juttu, johon tarvitaan kaikkien panosta. Jokainen meistä pystyy vaikuttamaan omilla toimenpiteillään. Hämeenlinnan kaupunkistrategian mukaisesti: rohkeasti ja positiivisesti yhdessä, Svanström kannustaa.
Kaupunki tarjoaa siihen mahdollisuuksia ja työkaluja. Ilmastotyötä ohjataan esimerkiksi kaavoituksen kautta. Maa- ja metsätalous on myös merkittävä tekijä kestävyys- ja ilmastotyössä. Kaupunki haluaa olla mukana kehittämässä vähähiilistä maataloutta.
Hämeenlinna on lapsiystävällinen kaupunki, joten kestävän tulevaisuuden rakentaminen on isossa roolissa kaupungin toiminnassa. Kouluissa on käytössä kestävän elämäntavan opinpolku. Nuorisovaltuusto ja nuorisoagentit on otettu mukaan työhön. Nuorten kanssa käytännön toimina on noussut esiin muun muassa roskaamisen ehkäisy.

Oppilaitos- ja yritysyhteistyö on keinovalikoimassa tärkeässä asemassa. Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa on ideoitu opiskelijatyönä toteutettavaa vapaaehtoisten ilmastolähettiläiden koulutusta.
Asukkaiden osallisuutta lisääviä arkisia vinkkejä ja tietoa löydät lisää kaupungin uusilta verkkosivuilta. Kohti hiilineutraaliutta edetään askel kerrallaan.
– Jokainen teko oikeaan suuntaan on merkittävä, Svanström muistuttaa.

Hyvää ja raikasta hanavettä jatkossakin

Suurin osa Hämeenlinnan talousvedestä on pohjavettä, joten tärkeä tekijä ilmastomuutokseen sopeutumisessa on arvokkaan pohjaveden turvaaminen. Laadukkaan ja raikkaan talousveden saanti ja riittävyys halutaan taata myös tulevaisuudessa. Tämä vaatii varautumista ja ennakointia, johon käytännön työkaluna toimii pohjavesialueiden suojelusuunnitelma.
Hämeenlinnan ja Hattulan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa ollaan päivittämässä. Päivitystyöstä on vastannut Ramboll Finland Oy. Aiempi suunnitelma valmistui vuonna 2016, ja suojelusuunnitelmien suositeltu päivitysväli on kymmenen vuotta.

Hämeenlinnan kaupungin ympäristötarkastaja **Petra Korkiakoski** kertoo, että edellisen suojelusuunnitelman valmistumisen jälkeen pohjavesialueiden luokitteluun ja rajauksiin on tullut jonkin verran muutoksia. Lisäksi suunnitelman rakennetta on muokattu käyttäjäystävällisemmäksi.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman tavoitteena on turvata pohjaveden hyvä laatu ja määrä sekä ehkäistä pohjaveden pilaantumista. Samalla vahvistetaan lähiympäristön luonnon monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä.

Asukkaita asia koskee lähemmin, mikäli asuu tai aikoo rakentaa pohjavesialueelle. Korkiakosken mukaan Hämeenlinnan ja Hattulan ympäristönsuojelumääräyksissä ja rakennusjärjestyksissä on annettu pohjavesialueita koskevia paikallisia määräyksiä muun muassa haja-asutuksen jätevesien käsittelystä sekä kemikaalien ja polttonesteiden käsittelystä ja varastoinnista.
– Etenkin tämä koskee polttonesteiden, öljyjen ja kemikaalien varastointia. Myös pohjavesialueella olevien kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien kunnosta tulee huolehtia.
Keskeisiä pohjavesiriskejä aiheuttavat pilaantuneet maa-alueet, lämmitysöljysäiliöt, maa-ainesten otto, liikenne ja tienpito sekä paikallisesti jätevedet ja maatalous. Korkiakoski kertoo luvanvaraisen toiminnan riskien olevan yleensä melko hyvin hallinnassa.

Työn ohjausryhmänä on toiminut pohjavesialueiden seurantaryhmä, jossa ovat olleet mukana Hämeenlinnan kaupunki, Hattulan kunta, Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy, Lupa- ja valvontavirasto, Puolustusvoimat, Kanta-Hämeen pelastuslaitos, Hämeen liitto ja Janakkalan kunta.
Suojelusuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista seurataan edellä mainitussa vuosittain kokoontuvassa seurantaryhmässä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy pohjavesialueiden suojelusuunnitelman lopullisen version loppuvuonna. Suojelusuunnitelman julkinen osa tulee tämän jälkeen näkyville kaupungin verkkosivuille.

Lue lisää:
www.hameenlinna.fi

Hämeenlinnan kaupunkineuvonta ja joukkoliikenteen asiakaspalvelu

Wetterhoffinkatu 2

puh. 03 621 3370
info@hameenlinna.fi

Palvelemme kasvokkain, puhelimitse ja sähköpostitse ma-pe klo 9–12 ja 13–16.

Palvelupisteessä voit

- asioida kaupungin palveluihin liittyvissä asioissa
- käyttää asiakaspäätettä sähköiseen asiointiin
- saada tietoa palveluista ja päätöksenteosta
- varata ja maksaa kaupungin vene- ja laituripaikkoja
- ostaa ja ladata Waltti-korttia
- tehdä varauksia kaupungin vuokrattaviin mökkeihin ja laavuihin
- saada tietoa, esitteitä ja karttoja Hämeenlinnan matkailukohteista
- ostaa senioriliikuntakortteja ja ja avantouinnin kausilipun

Kaupunkirakenteen asiakaspalvelu

Wetterhoffinkatu 2

puh. 03 621 2310 tai sähköposti mypalvelupiste@hameenlinna.fi

Palvelemme puhelimitse ma-pe klo 9–11 ja klo 12–15. Tapaamiset asiantuntijoiden kanssa sovittava etukäteen.

Kaupunkirakenteen asiakaspalvelu palvelee mm. kaavoitukseen, rakentamiseen ja katuihin liittyvissä asioissa.

Kirjastot

Pääkirjasto
Lukiokatu 2, 13100 Hämeenlinna
puh. 03 621 2612
kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla ma-to klo 10–19, pe klo 10–17, la klo 10–15, su klo 12–16. Omatoimisesti auki klo 6–22.

Nummen kirjasto

Kylätie 24, 13500 Hämeenlinna
puh. 03 621 3468
nummi.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla
ma-ti klo 13–18, ke-pe klo 11–16.
Omatoimisesti auki ma-su klo 6–19.

Hauhon kirjasto
Punnanmäentie 18, 14700 Hauho
puh. 03 621 3615
hauho.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla
ma-ti klo 12–18, ke-pe klo 10–16.
Omatoimisesti auki klo 6–22

Kalvolan kirjasto
Sauvalanaukio 4, 14500 Iittala
puh. 03 621 3634
kalvola.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla
ma-ti klo 12–17.45, ke-pe klo 10–15.45.
Omatoimisesti auki ma-su klo 6–19.

Lammin kirjasto
Linjatie 12, 16900 Lammi

puh. 03 621 3641
lammi.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla
ma-ti klo 12–18, ke-pe klo 10–16.
Omatoimisesti auki klo 6–22.

Rengon kirjasto
Rengonraitti 7, 14300 Renko
puh. 03 621 3639
renko.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla
ma-ti klo 13–18, ke-pe klo 11–16.
Omatoimisesti auki klo 6–22.

Tuuloksen kirjasto
Pannujärventie 10, 14820 Tuulos
puh. 03 621 3645
tuulos.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla ma-ti 13–18, ke-to 11–16. Omatoimisesti auki klo 6–22.

Kirjastoautot

Kirjastoautot palvelevat erillisen aikataulun mukaisesti. Aikataulut löytyvät Vanamo-kirjastojen sivuilta vanamo.finna.fi.

Eläinlääkäripalvelut

Jukolan vastaanotto,
Eeronkuja 5
Ajanvaraus arkisin klo 8–9,
avoinna arkisin 8–16
puh. 044 755 5771

Tuuloksen vastaanotto
Pannujärventie 12
Ajanvaraus arkisin klo 8–9.30,
avoinna arkisin 8–16
050 021 6683, 040 096 2678

Eläinlääkäripäivystys
0600 91885 (maksullinen)

Lisätietoja
www.hameenlinna.fi/elainlaakari

TyöHämeen työllisyysalue

Hämeenlinnan toimipaikka: Pööli
Höyrysahanraitti 1 D

Puhelin- ja chatpalvelujen aukioloajat ma-pe klo 9-15

Henkilöasiakkaan puhelinpalvelu
040 515 4715

Yritysasiakkaan puhelinpalvelu
040 354 7686

Lisätietoja www.tyohame.fi

Bussiliikenne

Ajantasaiset aikataulut löydät reittiopas.hameenlinna.fi.

Hämeenlinnan kaupunkiliikenne uudistuu kesällä 2027. Seuraa hankkeen etenemistä ja tutustu uudistuksen taustoihin osoitteessa www.hameenlinnanjoukkoliikenne.fi.

Katso kaikki yhteystiedot verkkosivuiltamme

Asiakaspalvelunumerot ja palvelupisteet
www.hameenlinna.fi/asiakaspalvelu

Seuraa meitä somessa

Hämeenlinnan kaupunki
Visithameenlinna.fi
@hameenlinna.fi
@hameenlinnankaupunki
@visithameenlinna.fi
Hämeenlinnan kaupunki - The City of Hämeenlinna